

Мельничук Надія Миколаївна

Здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра ННІ №1 НАВС

Науковий керівник: **Симоненко Н.О.**

доцент кафедри кримінального права,
кандидат юридичних наук

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ЗАСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ ЩОДО НЕЗАКОННОГО ПОВОДЖЕННЯ ІЗ ЗБРОЄЮ, БОЙОВИМИ ПРИПАСАМИ АБО ВИБУХОВИМИ РЕЧОВИНАМИ СТ.263 КК УКРАЇНИ

Незаконне поведження зі зброєю в структурі кримінальних правопорушень проти громадської безпеки є найбільш поширеним кримінальним правопорушенням. Динаміка незаконного поведження зі зброєю бойовими припасами або вибуховими речовинами свідчить про стабільне зростання. Акцентовано увагу з поширення випадків вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ст.263 КК України, сприяє вчиненню кримінальних правопорушень із використанням зброї.

Актуальність даного дослідження пояснюється недостатньою розробленістю деяких питань щодо криминологічної характеристики та запобігання незаконного поведження із зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами, що вимагає ретельного дослідження на даний час з необхідністю поглибленого їх аналізу. Встановлено, що рівень незаконного поведження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами щороку все більше зростає.

За даними Міністерства внутрішніх справ України у 2016 році зареєстровано 5976 кримінальних правопорушень, у 2017 року працівниками поліції задокументовано майже 7677 кримінальних правопорушень щодо незаконного поведження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами, станом на 2018 рік статистика становить 8002 кримінальних правопорушень, та відповідно до 2020 року вчинення кримінальних правопорушень зросло ще більше.

Безпосереднім причинам незаконного поведження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами, притаманні декілька факторів: соціально-економічні, культурно-психологічні, правові, організаційно-управлінські.

До основних безпосередніх соціально-економічних факторів вчинення незаконного поведження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами належать існування збройного конфлікту на Сході України, політична нестабільність, різке зростання військової злочинності, що впливає на джерела надходження неконтрольованої зброї, а також матеріальна не забезпеченість осіб та відповідні на даний час карантинні заходи що призводять до безробіття осіб.

Основні культурно-психологічні фактори: культурна деградація особистості, неможливість активного опору негативним явищам навколишнього середовища, поширеність психології правового нігілізму та вседозволеності, затвердження психології безкарності за вчинення злочину, поширеність насильства у засобах масової інформації, факт популяризації вогнепальної зброї у суспільстві.

До правових факторів, що впливають на зростання злочинності в Україні в цілому прийнято відносити: нестабільність політичного режиму, нестабільність кримінальної політики, корумпованість працівників державної служби, порушення міждержавних кордонів після окупації АРК Крим, відчуження населення від управління державними справами та контролю за системою заходів протидії злочинності.

Організаційно-управлінські фактори запобігання незаконному поводженню зі зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами полягають, в першу чергу, в недостатній ефективності функціонування державної системи щодо виявлення та припинення каналів незаконного обігу зброї у зв'язку зі слабкою матеріально-технічною базою. Також організаційно-управлінські фактори здебільшого пов'язані із певними проблемами кадрового забезпечення, слабкою організацією взаємодії та координації між окремими структурними ланками та відсутністю єдиного централізованого обліку зброї, що знаходиться в обороті, її основних частині боєприпасів або вибухових речовин. Одним з організаційно-управлінських факторів незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами є порушення порядку видачі дозволів на володіння вогнепальною зброєю. Нажаль, допускаються факти видачі дозволів на право носіння зброї раніше засудженим особам і особам, які ведуть злочинний спосіб життя.

Дослідивши судову практику можна встановити, що у переважній більшості випадків до осіб, що вчинили кримінальне правопорушення, передбачених ст.263 КК, застосовано ст.75 КК, що обумовлено відсутністю вибору при призначенні покарання, окрім покарання у виді позбавлення волі на певний строк, що призводить до фактичної безкарності злочинних діянь осіб, які звільняються від відбування покарання з випробуванням, унеможливорює досягнення цілей кримінального покарання і головне, не дозволяє уникнути небезпеки, що загрожує суспільству.

В сучасних умовах основну роль в протидії незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами і його попередженню покликано виконувати заходи кримінально-правового характеру. До них можна віднести такі заходи запобігання незаконному поводженню зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами: врегулювання та згладжування соціальних, економічних, політичних, національних протиріч, зміцнення державної влади та правоохоронної системи, забезпечення конституційного ладу та територіальної цілісності

держави; створення соціокультурних умов для нормального розвитку громадян, проведення дозвілля, відпочинку, позитивної реалізації особистих можливостей, інтересів, потреб людини, підвищення освітнього, культурного рівня.

Спеціально-кримінологічний рівень запобігання полягає в цілеспрямованому впливі на криміногенні детермінанти, пов'язані з окремими видами злочинної поведінки. Так і комплекси специфічних причин і умов усувають або нейтралізують в процесі діяльності відповідних суб'єктів, для яких профілактична функція належить до професійних завдань. Серед суб'єктів спеціально-кримінологічного запобігання головна роль належить органам Національній поліції.

Отже, до спеціально-кримінологічних заходів запобігання незаконному обігу вогнепальної зброї, боєприпасів або вибухових речовин можна віднести: проведення загально державної комплексної інвентаризації озброєння, боєприпасів, вибухових речовин з метою визначення їх реальної кількості та дотримання правил їх зберігання, транспортування, використання, знищення тощо; посилення прикордонного режиму і митного контролю з метою недопущення проникнення в Україну злочинних елементів з тимчасово окупованих територій та інших країн, удосконалення кримінального законодавства (ст.263, ст.263-1 КК України), забезпечення суворого обліку зброї, боєприпасів, та вибухових речовин на всіх стадіях поводження з ним; взаємодія правоохоронних органів із залученням представників зарубіжних країн; контроль за дотриманням правил обліку, зберігання, носіння, перевезення зброї у воєнізованих та правоохоронних організаціях.

Список використаних джерел:

1. Андреева О. Б. Діяльність органів внутрішніх справ по профілактиці правопорушень в сучасних умовах: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 1999. 16с.
2. Копотун І.М. Громадський порядок як об'єкт кримінально-правової охорони : автореферат. дисертація. кан. юрид. наук : 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / І.М. Копотун. – К., 2008. – 16 с.
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №.- 30 ст.263, ст. 233-1.
4. Литвин О.П., Ящурицький В.Ю. Правоохоронна діяльність у сфері забезпечення загальної громадянської безпеки. с.327.
5. Мельниченко С.П Криміналістика: розслідування незаконного обігу вогнепальної зброї та тілесних ушкоджень. [Електроний ресурс] – Режим доступу :<https://works.doklad.ru/view/OTttLlrjO54/allc.14>
6. Міністерство Внутрішніх Справ України Наказ «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку,

перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» 21.08.98 № 622 [Електронний ресурс] – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98>

7. ППВСУ Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами від 26.04.2020 № 3 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02>.

Зяць Павло Олександрович
слухач магістратури 1-го курсу 101 н.г..
Навчально-наукового інституту № 3 НАВС
Науковий керівник: **Комаринська Ю.Б.**
заступник директора ННІ № 3 НАВС з
навчально-методичної та наукової роботи,
кандидат юридичних наук, доцент

КОРЕЛЯЦІЙНІ ЗВ'ЯЗКИ СПОСОБІВ ВЧИНЕННЯ ТА ПРИХОВУВАННЯ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕПРАВЛЕННЯ ОСІБ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН

Відповідно до статті 17 Конституції України захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу.

Забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом [1].

Інформація щодо незаконного перетинання кордону, незаконної міграції на території України щоденно лунає в засобах масової інформації. Така ситуація та неналежна увага до неї стимулює зростання транснаціональної злочинності.

У криміналістиці під способом вчинення злочину розуміється образ дій злочинця, який проявляється в певній взаємопов'язаній системі дій та прийомів підготовки, вчинення і приховування злочину. Зазвичай досягнення злочинних цілей стає можливим на основі застосування комбінацій способів, що реалізують при підготовці, вчиненні, приховуванні злочину та в інших акціях.

Не дивлячись на важливість окремого дослідження способів підготовки, вчинення та приховування злочинів, не можна забувати про взаємопов'язаність цих способів. Спосіб вчинення злочину залежить від